

356.33(44)

POZNATKY Z NÁVŠTĚVY FRANCOUZSKÉ ARMÁDY

Plk. MUDr. Stanislav KONŠTACKÝ, CSc., pplk. Ivan MINAŘÍK
Vojenská lékařská akademie J. E. Purkyně, Hradec Králové
(rektor: plk. prof. MUDr. Josef Fusek, DrSc.)
Posádková ošetrovna, Chrudim

V prosinci 1994 se uskutečnila návštěva zástupců vojenské zdravotnické služby ve Francii k seznámení se s prvním kontaktem v armádě tohoto státu.

Naši příslušníci byli přijati na Direction central (D.C.) - ekvivalentu našeho zdravotnického oboru GŠ. Toto zařízení je řídicím centrem pro zdravotnickou službu, pro všechny druhy vojsk (pozemní, letectvo i námořnictvo). Byli jsme seznámeni s organizací mírové zdravotnické služby Francouzské armády, s kariérou vojenského lékaře od započetí studia až po získání hodnosti generála či titulu profesora. Příprava lékařů je obdobná jako u nás, se získáváním lékařů z civilu

nemají ve Francii dobrou zkušenost. Od roku 1968 došlo ke sjednocení celé zdravotnické služby, která si zachovala odborné vedení. Velitelsky je až do současnosti řízena vojenskými orgány (od roku 1991 je v podřízenosti D.C. i logistická část zdravotnické služby a vojenské zdravotnické školství).

Zdravotnická služba se skládá ze dvou základních částí. Jedna je přímo řízena D.C. a patří do ní: vojenské školy, Centrum vojenských zdravotnických informací (CETIMA), Audiovizuální centrum (CAVSSA), Centrum pro postgraduální vzdělávání aktivních důstojníků a záložníků vojenské zdravotnické služby

(CPCARSSA), Oddělení zdravotnického dohledu (SVPAD), Technická inspekce, dále pak analogie našeho Ústavu leteckého zdravotnictví (CPEMPM), Výzkumné centrum vojenské zdravotnické služby (CPSSA), Centrum radiologické ochrany (SPRA), vojenské nemocnice, Ředitelství zdravotnického zásobování a centrálních zařízení (DAEC).

Druhá část zdravotnické služby není přímo řízena D.C. a je tvořena: ředitelstvími zdravotnických služeb pozemního vojska, letectva a námořnictva a dalšími druhy ředitelství pro vojenské obvody (okrsky) obrany (CMD), zdravotní úřady pro námořní obvody a další, které jsou řídicími centry pro lékaře jednotek (útvary).

Seznámili jsme se s prací útvarového lékaře pracujícího na ošetřovně ve Versailles; zde je to obdoba práce našeho lékaře prvního kontaktu na POŠ - odborně je řízen nadřízeným náčelníkem zdravotnické služby divize a velitelsky pak veliteli útvarů. Ošetřovna měla 35 lůžek, většinou v pokojích pro dva nemocné se sprchou a toaletou. Budova byla moderní, z roku 1984, původně sloužila dvěma útvarům, nyní byla asi pro 1200 vojáků. Slouží zde dva lékaři vojáci z povolání, několik absolventů civilních lékařských fakult, ale jen tři vojenské zdravotní sestry, které nemají plnou kvalifikaci podle civilních předpisů a neslouží v mimopracovní době; tuto činnost vykonávají zdravotní instruktoři. Lékaři pečují pouze o vojáky v činné službě, ne o civilní zaměstnance, protože v blízkosti je civilní lékař i vojenská nemocnice. Těžiště práce spočívá především v prevenci, protože Francouzská armáda přijímá nováčky každé dva měsíce, tudíž téměř stále se provádí vstupní vyšetření a očkování, které je obdobné jako v naší armádě. Vstupní preventivní RTG hrudních orgánů se zde rovněž neprovádí. Zajímavé bylo ergometrické vyšetření vojáků základní služby, na jehož základě se provádí rozdělení vojáků do 3 kategorií podle zdatnosti, která se určuje podle tepové frekvence na základě vyšetření bicyklovým ergometrem, navíc se provádělo vyšetření TK - vše dělal voják základní služby.

Na ošetřovně se nevyužívá výpočetní technika, která je zcela běžná u nás.

Základní sál byl vybaven EKG-přístrojem s možností kontinuálního monitorování, dále unifikovaným vojenským ventilačním automatem (obdoba naší Spirety), defibrilátor, infuzní sady a přístroje k oxygenoterapii byly součástí tohoto zařízení.

Materiálové a přístrojové vybavení ošetřoven je dáno katalogem, podle kterého je možno doplňovat vybavení. Přístroje jsou nakupovány centrálně, po předchozím složitém testování a hodnocení s množstevní slevou.

Součástí ošetřovny je rovněž lékárna, která zabezpečuje léky pro vojáky základní služby léčené ambulantně či na lůžkové části ošetřovny. Opět se zde objevuje faktor nákupu léků ve velkém balení, které se pak rozděljuje nemocným. Vojáci z povolání dostávají recepty, na ně si vyzvedávají léky v lékárnách tak jako u nás.

Ve Francouzské armádě se neprovádí hospitalizace vojáků z povolání na vojenských ošetřovnách.

Zubolékařská péče je poskytována, pouze pokud je přítomen stomatolog s odbornou kvalifikací. Vojáci základní služby mohou vykonávat jen nejjednodušší výkony, takže zubní ambulance ve Versailles byla opuštěná.

Lékař, který nás doprovázel, se vrátil z mise v Jugoslávii, ale i ostatní lékaři se zúčastňují výcviku - asi tak 3 měsíce v roce.

Z toho důvodu soukromá praxe vojenských lékařů není povolována.

Další den se uskutečnila návštěva Ředitelství zdravotnického zásobování a centrálních zařízení v Orléans. Zařízení je určeno k plánování a realizování centrálních nákupů zdravotnické techniky, výrobě některých zdravotnických potřeb, opravám zdravotnické techniky pro útvary ošetřovny a vojenské nemocnice. Vyrábějí se zde v licenci některá léčiva, která slouží pouze pro potřeby armády - jde o léky renomovaných firem vyráběné z dodaného materiálu, které však nenesou ani generický, ani firemní název, ale pouhé označení účelu použití, např. tablety proti kašli, proti bolesti apod. V tomto zařízení se vyrábějí i infuzní roztoky - určené především pro armádní účely, ale v omezeném množství jsou distribuovány i do civilní sítě. Tato výroba probíhá především pro uchování výrobních návyků personálu a pro zásobování vojenských zařízení.

Je zde prováděna technická kontrola nakupovaného zdravotnického materiálu; nákupy se provádějí centrálně, vždy s určitou rezervou, která pak slouží v případě poruchy nakoupeného materiálu. Velmi zajímavý je zde způsob výroby brýlí ve standardním provedení pro vojáky v činné službě pro užití při výcviku a do protichemických masek (při válce v "Golfu" odesílali náhradní brýle během 24 hodin po objednávce). V tomto zařízení se provádí revize kyslíkových lahví, je zde dílna na opravu bioelektronických přístrojů. Je zde vyvinut postup na výrobu kyslíku chemickou cestou, při kterém se plní 6 lahví na tlak 90 barů.

Mezi testovaným materiálem byly injekční jehly, u nichž se zkoumala kvalita materiálu a provedení, injekční stříkačky a vzhledem k tomu, že Francie vysílá své vojáky i do Afriky, kde jak známo v některých státech je vysoká promítanost virem HIV způsobujícím AIDS, vybavuje vojáky i prezervativy, jejichž kvalita je testována právě v DAEC v Orléans. Toto zařízení rozvíjí spolupráci s jinými armádami bývalého východního bloku. Před námi zde byla delegace polské armády.

Následující den jsme navštívili CPEMPN (obdoba našeho ÚLZ). Zde jsou prováděny expertizy pro létající personál a ostatní zabezpečující personál jak vojenský, tak i civilní. Placení provádí organizace, která si expertizu vyžádala, armáda či civilní aerolinie, v případě, že se jedná o nezávislého zájemce o vyšetření, hradí náklady sám (cena za jedno vyšetření je 950 FrF).

V tomto zařízení mají praktické zkušenosti s diagnostikou onemocnění AIDS, dále každému zájemci o létání vyšetřují moč na metabolity narkotik a jiných drog - pozitivita znamená jednoznačné vyloučení z výcviku k létání. Platnost kontroly létajícího personálu je

18 měsíců, a to je také doba, na kterou se dopředu mohou zájemci přihlásit k dalšímu vyšetření.

V této analogii našeho ŮLZ mají mimo jiného speciální přístroj pro vyšetřování prostorové orientace u vertiginózních potíží - napojený na počítač a vyhodnocující případné poruchy v této oblasti. V době naší návštěvy to byl jeden ze dvou takovýchto přístrojů ve Francii.

Trochu nás překvapilo, že lékaři tohoto zařízení pracují pouze v ambulancích při expertizách a nemají kontakt s pacienty na lůžkách. Bylo nám vysvětleno, že tímto způsobem se stávají špičkovými specialisty, především v oblasti posuzování schopnosti a odhalování i velmi nepatrných patologií.

Poslední den byl věnován návštěvě Centra pro postgraduální vzdělávání aktivních důstojníků a záložníků vojenské zdravotnické služby (CPCARSSA). V tomto centru probíhá výuka bez rozdílu specializací, které si

lékaři vybrali (pozemní vojsko, letectvo, námořnictvo), a je současně 8. rokem studia medicíny (příp. posledním rokem studia farmacie či veterinářství). V tomto roce studenti píší diplomovou práci a připravují se ve vojenské nemocnici na práci v prvním kontaktu. Byl nám rovněž podrobně vysvětlen systém ASSISTANATU (konkursu pro umožnění další specializace).

To je ale mimo rámec tohoto sdělení. Návštěva našich lékařů ve Francii byla velmi užitečná, přinesla nové informace o mírové zdravotnické službě Francie a nastínila možnou spolupráci ve školství (výměna studentů a učitelů), ve výzkumu, při přípravě humanitárních akcí v medicíně katastrof a případně v dalších oblastech.

Do redakce došlo 10. 4. 1995